

PARTER

Sökande

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Motpart

AA

DOMSLUT

1. Finansinspektionens yrkande om sanktionsavgift ogillas.
2. AA åläggs att till staten återföra en vinst om 11 491 kr.

YRKANDEN M.M.

Finansinspektionen har yrkat att AA ska åläggas att dels betala en sanktionsavgift om 200 000 kr dels återföra en vinst om 11 491 kr.

AA, som har delgetts stämning, har inte avhört. Han har således inte angett någon inställning till yrkandena.

GRUNDER M.M.

Finansinspektionen har till stöd för yrkandena anfört i huvudsak följande.

Den 31 augusti 2017 utförde AA ett antal transaktioner med teckningsrätter i Auriant Mining AB på värdepappersmarknaden i Stockholm. Mellan kl. 12.27.33 och 12.50.51 köpte han sammanlagt 459 273 teckningsrätter vid 30 olika tillfällen. Det genomsnittliga priset för dessa uppgick till 0,034 kr. Genom sina köptransaktioner har han successivt höjt kursen för teckningsrätterna som under nämnda tidsperiod om 23 minuter ökade med 650 procent. Under perioden stod han för 30 av de 33 transaktioner som genomfördes och för 98,6 procent av omsättningen.

En dryg minut senare, från kl. 12.51.58, började AA sälja de teckningsrätter som han köpt och ytterligare teckningsrätter till en förmånligare kurs än öppningskursen för dagen. Sammanlagt sålde han 584 209 teckningsrätter till ett genomsnittligt pris om 0,04145 kr. Transaktionerna resulterade i en vinst om 11 491 kr.

Genom sina köp har AA inlett eller förstärkt en trend. Hans beteende har eller kan förväntas ha skapat falska eller vilseledande signaler av tillgång till och efterfrågan på eller priset på teckningsrätter i bolaget. Han har inte visat att transaktionerna har utförts av legitima skäl. Hans agerande innebär därmed en överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation i artikel 12 och 15 i förordning 596/2014 om marknadsmissbruk.

PARTERNAS SYN PÅ FRÅGAN OM PRESKRIPTION

Under handläggningen av målet har fråga uppkommit om talan är preskriberad.

Finansinspektionen har anfört i huvudsak följande. Av 5 kap. 14 § första stycket lagen (2016:1306) om kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning framgår att ett ingripande för en överträdelse som anges i 5 kap. 1 § får ske om ett sanktionsföreläggande har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. AA delgavs ett sanktionsföreläggande den 17 april 2018. Ärendet är således inte preskriberat. Brottsbalkens bestämmelser om preskription är inte tillämpliga på ingripande av detta slag.

AA, som har beretts tillfälle att yttra sig, har inte heller avhört när det gäller frågan om preskription.

UTREDNINGEN

Finansinspektionen har som skriftlig bevisning åberopat avsluts- och orderlistor över AA handel, avslutslista över all handel med teckningsrätter i Auriant Mining AB den 31 augusti 2017, avtal, e-postmeddelanden och allmänna bestämmelser från Nordnet, en inspelning av ett telefonsamtal och två dokument som benämns Information om egenskaber og risici vedrørende finansielle instrumenter respektive Nasdaq Nordic Member Rules version 3.2.

HANDLÄGGNINGEN

Finansinspektionen har i samtal med tingsrätten tillstyrkt skriftlig handläggning.

AA har informerats om att målet kan avgöras på handlingarna och beretts tillfälle att begära huvudförhandling, men avstått från att göra det. Eftersom parterna redan får anses ha slutfört sin talan har målet, med stöd av 45 kap. 10 a § första stycket 3 rättegångsbalken, avgjorts utan huvudförhandling.

DOMSKÄL**Förbudet mot marknadsmanipulation**

Enligt artikel 12 och 15 i förordning 596/2014 om marknadsmissbruk är det bl.a. förbjudet att utföra en transaktion, lägga en handelsorder eller bete sig på ett sätt som ger eller kan förväntas ge falska eller vilseledande signaler om utbudet, efterfrågan eller priset på ett finansiellt instrument, om inte den som har vidtagit en sådan åtgärd kan visa att den har utförts av legitima skäl och stämmer överens med godtaggen marknadspraxis enligt artikel 13.

En överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation kan medföra att Finansinspektionen ingriper eller att åklagaren inleder en förundersökning.

Allmänt om Finansinspektionens möjligheter att ingripa

I de fall då Finansinspektionen ingriper mot en överträdelse av förbudet mot marknadsmanipulation prövas det enligt 5 kap. 19 § första stycket lagen (2016:1306) om kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen) genom sanktionsföreläggande. Ett ingripande får enligt 5 kap. 14 § första stycket bara ske om sanktionsföreläggandet har delgetts den som ingripandet riktas mot inom två år från den tidpunkt då överträdelsen ägde rum. Av 5 kap. 19 § tredje stycket framgår att om den som sanktionsföreläggandet riktar sig mot godkänner föreläggandet gäller beslutet som ett domstolsavgörande som har vunnit laga kraft.

Om ett sanktionsföreläggande inte godkänns inom den tid som anges i föreläggandet får Finansinspektionen enligt 5 kap. 21 § väcka talan vid Stockholms tingsrätt om att sanktioner ska beslutas. Enligt 6 kap. 3 § ska, om inget annat anges i nämnda lag, vad som i allmänhet är föreskrivet om mål som rör allmänt åtal för brott där det inte är föreskrivet svårare straff än böter gälla för talan.

Finansinspektionens ingripande mot AA och handläggningen vid tingsrätten

I föreliggande mål har Finansinspektionen gjort gällande att AA har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation den 31 augusti 2017. Finansinspektionen utfärdade den 8 mars 2018 ett sanktionsföreläggande som AA tog del av den 17 april 2018. Därefter hade han tre veckor på sig att godkänna föreläggandet, dvs. till och med den 8 maj 2018, vilket han inte gjorde.

Tio månader senare, den 5 mars 2019, väckte Finansinspektionen talan mot AA. Efter flera misslyckade delgivningsförsök tog tingsrätten hjälp av danska myndigheter vilket resulterade i att AA till slut delgavs stämmingsansökan den 8 februari 2020.

Finansinspektionens yrkande om sanktionsavgift

Som framgår ovan har fråga uppkommit om Finansinspektionens talan om sanktionsavgift är preskriberad.

En sanktionsavgift enligt kompletteringslagen kan jämföras med den straffrättsliga påföljden böter (se prop. 2016/17:22 s. 94 och jfr a.a. s. 103).

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att det i kompletteringslagen inte finns någon särskild bestämmelse som reglerar bortfallande av påföljd i en situation då Finansinspektionen har väckt talan vid tingsrätten. Den ovannämnda bestämmelsen i 5 kap. 14 §, enligt vilken ett ingripande endast kan ske om ett sanktionsföreläggande har delgetts inom två år från gärningen, ingår i ett kapitel som innehåller regler för vad Finansinspektionen i vissa fall ska och i andra fall får göra. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i kapitel 6 som handlar om handläggningen i domstol m.m.

Att det inte finns någon särreglering om bortfallande av påföljd i kompletteringslagen som är tillämplig när Finansinspektionen har väckt talan vid tingsrätten medför att de

generella bestämmelserna i 35 kap. brottsbalken blir tillämpliga. Som framgår av kommentaren är preskriptionskapitlet även tillämpligt på specialstraffrättens område (se kommentaren till inledningen av 35 kap. brottsbalken, JUNO Version: su 16, publicerad den 6 maj 2020). Hade lagstiftaren önskat att bestämmelserna i 35 kap. brottsbalken inte skulle bli tillämpliga hade denne kunnat meddela en bestämmelse liknande den som finns i 14 § skattebrottslagen (1971:69) där det anges att utan hinder av 35 kap. 1 § brottsbalken får påföljd för brott enligt lagen ådömas även efter en längre tidsperiod än den som normalt gäller eller att tidsperioden ska beräknas på ett annat sätt än vad som annars görs.

Enligt 35 kap. 1 § första stycket 1 brottsbalken får påföljd inte dömas ut med mindre än att den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom två år om det för brottet inte kan följa svårare straff än fängelse i ett år.

AA delgavs yrkandet om sanktionsavgift den 8 februari 2020 vilket var ca två och ett halvt år efter det att gärningen som ligger till grund för yrkandet ska ha begåtts.

Som framgår av kommentaren till bestämmelsen i 35 kap. 1 § brottsbalken hindrar delgivning av ett strafföreläggande inte preskription. Ett skäl till det är att det genom delgivning av ett strafföreläggande inte inleds ett förfarande som måste föras vidare eller genom en åtgärd bringas att upphöra. (Se kommentaren till 35 kap. 1 § brottsbalken, JUNO Version: su 16, publicerad den 6 maj 2020).

Eftersom det inte heller genom delgivning av ett sanktionsföreläggande inleds ett förfarande som måste föras vidare eller genom särskild åtgärd bringas att upphöra kan situationen jämföras med den som gäller för strafföreläggande. Enligt tingsrätten saknas därmed stöd för att ett av Finansinspektionen utfärdat sanktionsföreläggande ska anses vara preskriptionsavbrytande.

Vidare är det enligt tingsrätten inte heller rimligt att, bara för att ett av myndigheten utfärdat sanktionsföreläggande har delgetts inom två år från gärningen, döma ut en

sanktionsavgift som är straffrättslig till sin natur utan att beakta när den som yrkandet riktar sig mot har tagit del av stämning och särskilt inte i de fall då Finansinspektionen väljer att väcka talan långt tid efter det att myndigheten utfärdade föreläggandet.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan anser tingsrätten att talan avseende sanktionsavgift är preskriberad. Finansinspektionens yrkande om åläggande för AA att betala en sanktionsavgift om 200 000 kr ska därför ogillas.

Finansinspektionens yrkande om återföring av vinst

Enligt 5 kap. 5 § kompletteringslagen ska den som har överträtt förbudet mot marknadsmanipulation och därigenom gjort en vinst betala tillbaka ett belopp som motsvarar vinsten till staten, om det inte är uppenbart oskäligt och om beloppet kan fastställas.

Återföring av vinst enligt kompletteringslagen kan jämföras med ett straffrättsligt förverkande (se prop. 2016/17:22 s. 94).

Eftersom det finns en särskild bestämmelse om återföring av vinst i 5 kap. 5 § kompletteringslagen gäller inte den generella bestämmelsen i 36 kap. 1 § andra stycket brottsbalken. För återföring av vinst i denna situation uppställs således inte något krav på att det för brottet ska vara föreskrivet fängelse i mer än ett år.

På motsvarande sätt som för frågan om bortfallande av påföljd finns det inte heller när det gäller återföring av vinst någon särskild bestämmelse om preskription i kompletteringslagen i en situation då Finansinspektionen har väckt talan vid tingsrätten. Även här finns det alltså anledning att titta på de preskriptionsbestämmelser som gäller för förverkande enligt brottsbalken. I likhet med vad som har anförts ovan hade lagstiftaren kunnat undanta en tillämplig av brottsbalkens bestämmelser om den velat (jfr t.ex. bestämmelsen i 13 a § skattebrottslagen enligt vilken det framgår att bestämmelsen i 36 kap. 1 § brottsbalken inte ska tillämpas i fråga om brott enligt den lagen).

Enligt 36 kap. 14 § första stycket brottsbalken får egendom förklaras förverkad på grund av brott, även om det inte längre är möjligt att döma ut påföljd, under förutsättning att stämningsansökan har delgetts inom fem år från det att brottet begicks. Bestämmelsen är tillämplig på specialstraffrättens område (se kommentaren till 36 kap. 1 § brottsbalken, JUNO Version: su 16, publicerad den 6 maj 2020)).

AA har delgetts stämningsansökan inom fem år. Finansinspektionens talan om återföring av vinst är således inte preskriberad (jfr NJA 1994 s 404).

Av det belåningsavtal som Finansinspektionen har åberopat som skriftlig bevisning framgår att AA har haft en depå hos Nordnet Bank AB med kontonummer [REDACTED]. Av avslutslistan för Auriant Mining AB den 31 augusti 2017 framgår att det har gjorts 30 köp av sammanlagt 459 273 teckningsrätter mellan kl. 12.27.33 och 12.50.51 från hans konto och att priset på teckningsrätterna under den perioden har gått från 0,012 kr till 0,080 kr vilket är en uppgång med ca 650 procent (0,08 / 0,012). Av nämnda avslutslista framgår också att köp av 766 500 teckningsrätter har gjorts från hans konto den aktuella dagen och att det genomsnittliga priset för dessa köp har uppgått till 0,04145 kr (31 772,961 / 766 500). Slutligen framgår det av listan att 584 209 teckningsrätter har sålts från hans konto nämnda dag och att det genomsnittliga priset som teckningsrätterna har sålts för har uppgått till 0,06112 kr (35 704,91 / 584 209). Dessa uppgifter framgår också av underlaget till den rapport som Nordnet Bank AB har lämnat in till Finansinspektionen i samband med att banken rapporterade om den handel som förekommit.

Enligt tingsrätten framgår det av den utredning som Finansinspektionen har åberopat att AA genom sina köp har inlett eller förstärkt en trend och att hans beteende har skapat, eller kan förväntas ha skapat, falska eller vilseledande signaler när det gäller tillgången, efterfrågan eller priset på teckningsrätter i bolaget. Då det inte är visat att beteendet skulle vara förenligt med vedertagen praxis har han överträtt förbudet mot marknadsmanipulation.

Enligt tingsrätten kan den vinst som AA har gjort på denna handel beräknas på det sätt som Nordnet Bank AB har gjort i sin anmälan till Finansinspektionen. Beräkningen innebär att man från det genomsnittliga priset om 0,06112 kr som AA har erhållit vid försäljning av teckningsrätterna drar av den genomsnittliga kostnaden om 0,04145 kr som han har haft för dessa och sedan multiplicerar differensen med antalet teckningsrätter som han har sålt. Beräkningen leder till att vinsten uppgår till det yrkade beloppet om 11 491 kr $((0,06112 - 0,04145) \times 584\,209)$.

Då det inte är uppenbart oskäligt ska AA åläggas att till staten återföra den vinst om 11 491 kr som han har gjort på sin handel med teckningsrätter i Auriant Mining AB den 31 augusti 2017.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 14 oktober 2020. Prövningstillstånd krävs.

Ulrika Persson

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.